

Plicní ordinace na poliklinice má nový spirometr

V uničovském rozpočtu je každým rokem zařazena stotisícová dotace pro Odborný léčebný ústav Paseka na pořízení zdravotnického vybavení. V minulosti tak byla mimo jiné nakoupena hydraulická chodítka nebo aktivní matrace pro prevenci a léčbu proleženin. Letos léčebný ústav pořídil spirometr, kterým vybavil svou plicní ordinaci na uničovské poliklinice. „Tento přístroj se užívá k posouzení plicních funkcí. Stručně řečeno měří objem vdechnutého a vydechnutého vzduchu. Získané údaje se potom hodnotí v závislosti na pohlaví, věku, výšce a hmotnosti pacienta za pomoci matematických metod, a porovnávají se s normou,“ přiblížila lékařka plicní ambulance Hana Fojtů a dodala: „Spirometrie se provádí nejen při prvotním vyšetření, ale její pomocí se sleduje i vývoj choroby a účinnost léčby.“

Přístroj Vyntus Spyro byl zakoupen v polovině prosince minulého roku. Celý systém sestávající z měřicí sondy a softwaru stál 120 tisíc korun.

Dýchání je v populárně naučných příručkách popsáno jako proces, při němž se vzduch dostává do hrudní dutiny průdušnicí (tracheou) a dále do plic dvěma trubicemi (bronchy). Uvnitř plic se bronchy mnohonásobně větví do množství menších, až po úplně nepatrné bronchioly. Ty jsou zakončeny jako shluk drobných vzduchových váčků (alveol). Alveoly mají tenkou stěnu plnou nepatrných krevních cév (kapilár). Kyslík obsažený ve vdechnutém vzduchu projde do kapilár, a dostává se tak do krevního oběhu. Ve stejný okamžik, ovšem

v opačném směru, kapilárami do alveol prostoupí odpadní produkt metabolismu – oxid uhličitý –, který je následně vydechnut.

Pokud například v důsledku kouření nebo dlouhodobého pobytu v zaprášeném prostředí dojde k poškození plic, může se rozvinout některá z plicních chorob. Patří sem například chronický zánět průdušek, tedy chronická obstrukční plicní nemoc (běžně označovaná CHOPN). „Při chronické obstrukční plicní nemoci dochází k menšímu okysličování krve, a tím pádem ke snížení množství kyslíku v těle. To může vést k řadě onemocnění, například k onemocnění srdce,“ upozornila doktorka Hana Fojtů. „Pokud se u člověka začne projevovat dušnost, toleruje méně fyzickou námahu než dříve, je vhodné podstoupit odborné vyšetření. Může jít jak o příznaky plicního onemocnění, tak i jiných chorob, například srdečního selhávání,“ dodala. Dalšími důvody k návštěvě ordinace jsou podle lékařky přetrvávající kašel či jakékoliv bolestivé projevy při dýchání.

Plicní ambulance Odborného léčebného ústavu Paseka má smlouvu s řadou podniků v regionu, jejichž zaměstnanci zde absolvují vstupní a preventivní prohlídky. Člověk, u kterého se projevují problémy s dýcháním, se může k vyšetření objednat sám. Vhodnější je ovšem doporučení praktického lékaře, neboť jím dodaná anamnéza a případně seznam užívaných léků významně ulehčí diagnózu i volbu následné léčby. Ordinace se nachází ve druhém patře polikliniky. Otevřena je v pondělí a čtvrtek od 8.00 do 13.30 hodin, v pátek pak do 13.00 hodin. Objednávky se přijímají na telefonu 585 052 101. **mj**

Minireportáž aneb Šestisekundový výdech není žádná legrace

Jak takové vyšetření na spirometru probíhá? Sebelepší popis nenahradí praktickou zkušenost, a proto jsem rád přijal nabídku doktorky Hany Fojtů, abych spirometrii sám podstoupil. Následující řádky ovšem nejsou určeny čtenářům absolvujícím preventivní prohlídky v plicní ambulanci, ani jejím pacientům – ti průběh vyšetření dobře znají.

Hlavní částí spirometru – přístroje měřícího vitální kapacitu plic – je malá sonda, kterou pacient drží v ruce a jejímž prostřednictvím provádí několik nádechů a výdechů. Srdcem je pak specializovaný software. Samotné výpočty a zobrazení výsledků zvládne běžný kancelářský počítač.

Před samotným vyšetřením zdravotní sestra Dagmar Buriánková do počítače zanáší mé jméno, datum narození, pohlaví, výšku a váhu. Poté si sedám před obrazovku počítače a sestra mi anatomicky tvarovaným kolíčkem ucpává nos.

Vše je nyní připraveno k samotnému měření. Dostávám do rukou sondu, na níž je jednorázový náustek. Jsem poučen, abych jej pevně obejmul rty; vzduch musí procházet výhradně sondou a neunikat po stranách. Následuje pět běžných nádechů a výdechů. Šestý nádech je ten nejdůležitější, proto musí být co možná nejhlubší. Po něm přichází šestisekundový, pokud možno prudký, ale stejnoměrný výdech. Čas je relativní veličina. Někdy šest sekund uteče jako mrknutí oka, jindy se nesutečně vleče. Sestřička upozorňuje, že barevný indikátor na obrazovce musí přejít z červené přes zelenou do bílé. Ale už v půli zelené mám pocit, že není co vydechnout. Nakonec se však někde hluboko v plicích trocha toho vzduchu najde a šestisekundový interval dodržím. Trošku v tuto chvíli závidím zpěvákům nebo hráčům na dechové nástroje – pro ně je taková práce s dechem každodenní rutinou.

A je tu výsledek. Nemohu říct, že bych zrovna exceloval, podle doktorky Fojtů jsem však normu splnil. Vzhledem mému k věku a tělesným proporcím bych měl mít nádechový objem 5,4 litru a výdechový 4,2 litru vzduchu. Ve skutečnosti jsem vdechnul pět litrů a vydechnul necelé čtyři litry vzduchu, tedy v obou případech zhruba 93 procent stanovené normy. Zdravý člověk musí nadýchat alespoň 80 procent normy. Cokoliv pod toto číslo už indikuje poruchu. Jsem tedy zdrav, ovšem nepravidelná křivka šestisekundové expirace prozrazuje, že neumím s dechem správně pracovat. Doktorka Hana Fojtů mě však uklidňuje – první vyšetření na spirometru je podobně rozkolísané prakticky u každého. Člověk, který se s foukáním do sondy setkává poprvé, neví, jak správně k měření přistoupit. Teprve zkušenosti zúročené v dalších vyšetřeních vedou ke skutečně objektivnímu zjištění stavu plic.

Každopádně se pro první měření může hodit několik poznatků. Především by si měl člověk povolit opasek u kalhot, neboť tak získá další prostor pro nádech. Musí se také zbavit jakékoliv nervozity, protože i ta má vliv na kvalitu dýchání. A rada poslední – šestý nádech musí být opravdu, ale opravdu hluboký. **Marek J uráň**

foto/Hana Fojtů/

Co může způsobit spánková apnoe?

Syndrom obstrukční spánkové apnoe je onemocnění, při němž během spánku dochází k zástavám dechu, a tím ke snížení okysličení organismu. Jeho nejčastějším projevem je noční chrápání se zástavami dechu. Onemocnění se dále projevuje nadměrnou denní spavostí, přetrvávajícím pocitem únavy, případně denními mikrosnápkami.

Plicní ordinace, již na uničovské poliklinice provozuje Odborný léčebný ústav Paseka, provádí screeningové vyšetření spánkové apnoe. Pacientovi zapůjčí malý přístroj měřící okysličení organismu a případné zástavy dechu během spánku. Zařízení člověka ničím neomezuje. V případě zjištěného podezření na syndrom obstrukční spánkové apnoe pacienta odešle na vyšetření ve specializované spánkové laboratoři.

Spánková apnoe se vyskytuje mezi 40.–50. rokem života, častější bývá u mužů. Pokud není léčena, má vliv na rozvoj vysokého tlaku, srdečního onemocnění, provází ji častější výskyt mozkových příhod, rozvoj metabolického syndromu, celkové zhoršení kvality života.

Spánek je základní životní potřebou člověka a na jeho kvalitě závisí správné fungování organismu. Slouží k obnově fyzických i psychických sil, ve spánku také probíhá celá řada metabolických a hormonálních procesů. Ne nadarmo člověk spánkem stráví třetinu svého života. Včasná diagnóza syndromu obstrukční spánkové apnoe a nasazení správné léčby může předejít významnému zhoršení zdravotního stavu.

Plicní ambulanci zájemci najdou ve druhém patře uničovské polikliniky, vpravo od schodiště. Ordinuje v pondělí a čtvrtek od 8.00 do 13.30 hodin, v pátek pak do 13.00 hodin. Lidé se na vyšetření mohou objednat prostřednictvím telefonu 585 052 101. Je vhodné, ovšem nikoliv bezpodmínečně nutné, mít doporučení praktického lékaře. **red**